

การศึกษาวิเคราะห์แนวพระราชดำริทางพระพุทธศาสนาในพระราชนิพนธ์พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (AN ANALYTICAL STUDY OF BUDDHIST THOUGHTS IN KING MONGKUT'S WRITINGS)

พระมหาสุรชัย ชูคง 4636241 SHCR/M

ศศ.ม. (ศาสนาเปรียบเทียบ)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์: ทวีวัฒน์ ปุณฺทริกวิวัฒน์, Ph.D., ศรีนทิพย์ สติรศิลป์, M.A., สุเชาวน์ พลอยชุม, M.A.

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์แนวพระราชดำริทางพระพุทธศาสนาในพระราชนิพนธ์พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รวมทั้งพระราชประวัติ พระราชกรณียกิจ พระราชจริยาวัตร หลักธรรมและพระราชดำริทางพระพุทธศาสนาของพระองค์ โดยวิธีการศึกษาภาคเอกสาร ประกอบด้วยพระราชนิพนธ์ภาษาบาลีและภาษาไทย รวมทั้งหมด 45 เรื่อง ใช้การนำเสนอในเชิงพรรณนาความ

ผลการศึกษาพบว่า พระราชนิพนธ์ทางพระพุทธศาสนาในรัชกาลที่ 4 มีลักษณะเด่นคือ 1) มุ่งนำเสนอหลักธรรมเพื่อต้องการให้ผู้ศึกษาเข้าใจถูกต้องตรงตามพระไตรปิฎก 2) เชื่อมมั่นในอำนาจพระรัตนตรัย และชี้ให้เห็นคุณค่าพระนิพพานว่า เป็นสิ่งทำให้พ้นทุกข์ได้จริง 3) มุ่งเน้นการพิจารณา ตรวจสอบ ด้วยการใช้เหตุผลตามประสบการณ์ประจักษ์ มีเป้าหมายตามขั้นตอนของชีวิตในส่วนมนุษย์สมบัติ สวรรคสมบัติ และนิพพานสมบัติ 4) นำเสนอหลักพุทธธรรมแนวใหม่ คือ การวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประยุกต์ และการใช้เหตุผล พร้อมทั้งนำเสนอหลักการ วิธีการ เป้าหมาย ที่ถูกต้องตรงตามพระธรรมวินัยเป็นสำคัญ

ผู้วิจัยเสนอแนะให้ผู้ที่สนใจศึกษาแนวพระราชดำริของรัชกาลที่ 4 ควรศึกษาค้นคว้าเชิงลึกถึงแนวพระราชดำริทางศาสนาในพระราชหัตถเลขา และประกาศคณะสงฆ์ เพราะว่าพระราชดำริของพระองค์ในเอกสารพระราชนิพนธ์ทั้งสองประเภทนี้จะสะท้อนให้เห็นพระราชดำริด้านการพระศาสนา การปกครองคณะสงฆ์ รวมถึงการจัดระเบียบคณะสงฆ์และสังคมไทยด้วย

คำสำคัญ: พระพุทธศาสนา/รัชกาลที่ 4/ แนวพระราชดำริ/พระราชนิพนธ์

279 หน้า.

AN ANALYTICAL STUDY OF BUDDHIST THOUGHTS IN KING MONGKUT'S WRITINGS.

PHRAMAHA SURACHAI CHUKONG 4636241 SHCR/ M

M.A. (COMPARATIVE RELIGION)

THESIS ADVISOR: TAVIVAT PUNTARIVAT, Ph.D., SARINTIP

SATHEERASILAPIN, M.A., SUCHAO PLOYCHUM, M.A.

ABSTRACT

The purpose of this thesis is to analyze the Buddhist thoughts in King Mongkut's writings, including his biography, works, behaviors, and principles based on his documents both in Pali and Thai from a total of 45 books and presented by description.

The result reveals that King Mongkut's writings consist of four outstanding points; 1) an intention to present the right principles according to Tipitaka for the reader, 2) a strong belief in the Triple Gem and realization of the benefits of Nirvana which can lead to the end of sufferings absolutely, 3) a determination to focus on screening of Dharma by the empirical study for the real life of Human prosperity, heavenly prosperity and successful attainment of Nirvana, 4) a presentation of new view points of Dharma in the terms of analyzing, synthesizing, applying, and reasoning, along with a presentation of the principals, the meaning and the goal which are mainly right according to Dharma and Vinaya (disciplines).

The researcher suggests that a person with an interest in studying King Mongkut's thoughts should also profoundly investigate his royal thoughts in the letters written by his royal scribes and in the Act of Sangkha Registration as King Mongkut's thoughts in these documents could reflect his opinion related to religion, the Sangkha Administration, and the Sankha's regulation and Thai society.

KEY WORDS: BUDDHISM/ KING MONGKUT/ KING MONGKUT'S THOUGHTS/ KING MONKUT'S WRITINGS.

279 pp.